

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PA-1790

[5952]-309

[Total No. of Pages : 4

S.Y. B.Com.

**236 (D) : CO-OPERATION AND RURAL DEVELOPMENT - I
(2019 Pattern) (Special Paper - I) (Semester - III)**

Time : 2½ Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

- Q1) A) Answer the following (any 5). [5]**
- i) Which of these is not an objective of rural development?
 - a) To improve wages for the rural population
 - b) To work on removing unemployment in rural areas
 - c) To improve wages for an urban population.
 - ii) Who, among the following, founded the 'All India Depressed classes Federation' in 1920?
 - a) M.K.Gandhi
 - b) Jyotiba phule
 - c) Dr.Ambedkar Babasaheb
 - iii) The members of a co-operative society have
 - a) Unlimited liability
 - b) Limited liability
 - c) Joint and several liability
 - iv) Who selects the social audit committee under MNREGA?
 - a) Gram sabha
 - b) District Collector
 - c) Zila Panchayat
 - v) Which among the following is the first state in India to have the Panchayat Raj system?
 - a) Madhya Pradesh
 - b) Rajasthan
 - c) Maharashtra
 - vi) Globalisation has improved the living structure of which at the following?
 - a) All the people
 - b) People living in developing countries
 - c) People living in developed countries

P.T.O.

B) Match the following: [5]

Group A	Group B
i) Co-operative societies act	a) 1960
ii) Federal structure of co-operative	b) France
iii) Champaran struggle	c) MANREGA
iv) Largest work Gaurantee	d) 1912
v) Panni foundation	e) Mahatma Gandhi
	f) Water conservation
	g) India

Q2) Short notes (any 2). [10]

- Individual approach of rural development
- Philosophy of Pandit Dindayal Upadhyay
- Limitations of Panchayat Raj
- Working of Naam Foundation

Q3) a) State the significance of rural development. [8]

b) Explain the work of Vainkunthial Mehta in Rural development. [7]

Q4) a) State the important provisions of Panchayat Raj Act. [8]

b) State the impact of Globalization on rural development. [7]

Total No. of Questions : 4]

PA-1790

[5952]-309

S.Y. B.Com.

236 (D) : CO-OPERATION AND RURAL DEVELOPMENT
(2019 Pattern) (Special Paper - I) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2½ तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.1) अ) खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणत्याही पाच) [5]

- i) यापैकी कोणते उद्दिष्ट्य ग्रामीण विकासाचे नाही?
अ) ग्रामीण लोकसंख्येसाठी वेतन सुधारण्यासाठी
ब) ग्रामीण भागातील बेरोजगारी दूर करण्यासाठी काम करणे
क) शहरी लोकसंख्येसाठी वेतन सुधारणे
- ii) खालीलपैकी कोणी 1920 मध्ये ऑल इंडिया डिप्रेसड क्लासेस फेडरेशन ची स्थापना केली?
अ) एम. के. गांधी
ब) ज्योतिबा फुले
क) डॉ. आंबेडकर बाबासाहेब
- iii) सहकारी संस्थेच्या सभासदांचे असते.
अ) अमर्यादित दायित्व
ब) मर्यादित दायित्व
क) संयुक्त आणि अनेक दायित्वे
- iv) MNREGA अंतर्गत सामाजिक लेखापरिक्षण समितीची निवड कोण करते?
अ) ग्रामसभा
ब) जिल्हाधिकारी
क) जिल्हा पंचायत
- v) खालीलपैकी कोणते भारतातील पहिले राज्य आहे ज्यामध्ये पंचायत राज व्यवस्था सुरू झाली?
अ) मध्यप्रदेश
ब) राजस्थान
क) महाराष्ट्र
- vi) जागतिकीकरणामुळे खालीलपैकी कोणाच्या राहणीमानात सुधारणा झाली आहे?
अ) सर्व लोक
ब) विकसनशील देशांमध्ये राहणारे लोक
क) विकसित देशांमध्ये राहणारे लोक

ब) जोड्या जुळवा : [5]

अ गट	ब गट
i) सहकारी संस्था कायदा	अ) 1960
ii) सहकारी संघराज्य रचना	ब) फ्रान्स
iii) चंपारण्य संघर्ष	क) मनरेगा
iv) सर्वात मोठ्या कामाची हमी	ड) 1992
v) पाणी फाउंडेशन	इ) महात्मा गांधी
	फ) जलसंधारण
	य) भारत

प्र.2) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [10]

- अ) ग्रामीण विकासाचा वैयक्तिक दृष्टीकोन
- ब) पंडित दिनदयाल उपाध्याय यांचे तत्वज्ञान
- क) पंचायत राजच्या मर्यादा
- ड) नाम फाउंडेशनचे कार्य

प्र.3) अ) ग्रामविकासाचे महत्त्व सांगा. [8]

ब) वैकुंठलाल मेहता यांचे ग्राम विकासातील कार्य स्पष्ट करा. [7]

प्र.4) अ) पंचायत राज कायद्यातील महत्त्वाच्या तरतुदी सांगा. [8]

ब) जागतिकीकरणाचा ग्रामीण विकासावर होणारा परिणाम सांगा. [7]

